

Μάρτιος '97

Ιστορικό :

Η Κυβέρνηση, την άνοιξη 1996, ολίγον πομπωδώς, εξήγγειλε πρωτοβουλία παρέμβασης στις "δημόσιες συμβάσεις" (κρατικές προμήθειες και δημόσια έργα), προκειμένου να διασφαλισθεί η διαφάνεια και ο έλεγχος στη διαδικασία και στα αποτελέσματά τους.

Μετά τον πρώτο ενθουσιασμό, ακολούθησε μακρά φάση απορίας γύρω από τον επιδιωκόμενο στόχο και τα μέσα επίτευξής τους. Συντάχθηκε προσχέδιο νόμου, κατατέθηκε για επεξεργασία στην Επιτροπή θεσμών, η οποία μετά δύο συνεδριάσεις κατέληξε ότι καταλληλότερο όργανο για τον έλεγχο των προμηθειών είναι το Ελεγκτικό Συνέδριο, επιλαμβανόμενο κατόπιν αιτήματος απευθυνόμενου εκ μέρους της Κυβέρνησης, ή ορισμένου αριθμού βουλευτών ή αρμόδιας διαρκούς κοινοβουλευτικής επιτροπής (;).
Εναλλακτική πρόταση η ανάθεση του ελέγχου, με απόφαση της διαρκούς επιτροπής στη διακομματική επιτροπή (του άρθρου 3 του ν. 2286/95 ;)

Ισχύον δίκαιο για τις κρατικές προμήθειες (δεν αναφέρομαι στα δημόσια έργα)

Ισχύει ο ν. 2286/1-2-95 "προμήθειες του δημόσιου τομέα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων". Ο νόμος αυτός επιδοκιμάστηκε από ΣΕΒ, ΓΣΕΕ, Επιμελητήρια, κ.λ.π. Με βάση το νόμο αυτό έχει ήδη εκδοθεί με π.δ. ο κανονισμός προμηθειών, που λεπτομερειακά ρυθμίζει τη διαδικασία διεξαγωγής των διαγωνισμών.

Ενδιαφέρουσες για το υπόψη θέμα διατάξεις βλ. στο παράρτημα Α'

Ειδικά, για τους τομείς ενέργειας, ύδατος, μεταφορών και τηλεπικοινωνιών και ως 31/12/97, επιτρέπεται η σύναψη προγραμματικών συμφωνιών, απευθείας, χωρίς διαγωνισμό, με απόφαση του Δ.Σ. των οικείων φορέων και έγκριση εποπτεύοντος Υπουργού (άρθρο 1 ν. 1433/84 και άρθρο 16 ν. 2446/96).

Τέλος, σε ισχύ είναι και το άρθρο 15 του ν. 2145/93, σύμφωνα με το οποίο, προκειμένου περί εκτελέσεως έργων ή προμηθειών, από το Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τις δημόσιες επιχειρήσεις ή οργανισμούς, η δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό του ενός δισεκατομμυρίου δραχμών, δύναται να διενεργείται, κατά τη διαδικασία των άρθρων 85 του ν. 1892/1990 και 77 του ν. 1943/1991 και μετά από πρόταση του αρμόδιου υπουργού, έλεγχος νομιμότητας από το Ελεγκτικό Συνέδριο και προ της υπογραφής της οικείας συμβάσεως.

Υπό κατάθεση και ψήφιση είναι Ν/Σ για τη "Δικαστική προστασία στα δημόσια έργα, τις κρατικές προμήθειες και τις υπηρεσίες σύμφωνα με την οδηγία 89/665/ΕΟΚ", με το οποίο σκοπείται η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 89/665/ΕΟΚ στους τομείς της προσωρινής δικαστικής προστασίας, της ακύρωσης ή της αναγνώρισης της ακυρότητας, της αποζημίωσης και της εκτέλεσης δικαστικών αποφάσεων. Έτσι, βελτιώνεται και ολοκληρώνεται η ένδικη προστασία από τυχόν παραβάσεις των κανόνων διεξαγωγής διαγωνισμών για κρατικές προμήθειες, κ.λ.π. σε όλα τα στάδια, από την προκήρυξη ως τη σύμβαση.

Πέραν όλων αυτών, υπάρχει και ο κοινοβουλευτικός έλεγχος, λειτουργεί και η Επιτροπή Διαφάνειας και Θεσμών.

Το νομικό πλαίσιο φαίνεται επαρκές. Το πλαίσιο αυτό όπως θα ολοκληρωθεί, προβλέπει και διασφαλίζει τη διαφάνεια μέσα από τη δημοσιότητα και τη δυνατότητα πρόσβασης στα στοιχεία, την άμεση και ταχύτατη ένδικη προστασία, τον έλεγχο της νομιμότητας όποτε ζητηθεί από το Ελεγκτικό Συνέδριο, για προμήθειες άνω του 1 δις, την αποτροπή άσκοπων προμηθειών με τον έλεγχο των αποθεμάτων, την αποφυγή φωτογραφικών τεχνικών προδιαγραφών, την απολογιστική παρακολούθηση, την εκτέλεση ενοποιημένων προμηθειών (οικονομίες κλίμακος), τις προγραμματικές συμφωνίες, τη διακομματική συμμετοχή σε επιτροπές εκτέλεσης προμηθειών υψηλής τεχνολογίας ή ιδιαίτερως σημαντικής αξίας, την τήρηση μητρώου προμηθευτών, τις συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού και αποτροπή συμπαιγνίας, με τη συστηματική παρακολούθηση και έρευνα της αγοράς, κ.λ.π.

Οι όποιες αδυναμίες εμφανίζονται στη πράξη (καθυστερήσεις, ατασθαλίες, κ.λ.π.) οφείλονται στη μη εφαρμογή των κείμενων διατάξεων με σχολαστικότητα και ιδιαίτερη επιμέλεια, εκ μέρους των χειριζόμενων τις σχετικές υποθέσεις και των εποπτευόντων (προϊστάμενοι, διοικήσεις, πολιτική ηγεσία).

Είναι αναγκαία η στελέχωση των αρμόδιων υπηρεσιών με προσωπικό επαρκές αριθμητικά, ηθικά αδιάφθορο, καλά αμειβόμενο, γνωστικά εξειδικευμένο και διαρκώς, έστω και δειγματοληπτικά, ελεγχόμενο.

Εξέλιξη διαγωνισμών επιτροπών άρθρου 3

Με τις υπαρ. 280, 281, 282, 283, 284, 285,/19-11-96 Π.Υ.Σ. συνεστήθησαν, για τις παρακάτω προμήθειες, έξι επιτροπές, η συγκρότηση των οποίων

συντελέσθηκε με τις υπαρ. 13, 14, 15, 16, 17, 18 / Π.Υ.Σ. 14-2-97. Συνολικός προϋπολογισμός δρχ. 252 δις

α) Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Τελωνείων και Θησαυροφυλακίου - Προϋπολογισμού (Υπουργείο Οικονομικών).

Εντός του Μαΐου '97 θα έχει αναδειχθεί ο ανάδοχος του έργου.

β) Προμήθειες έξι ελικοπτέρων έρευνας - διάσωσης. (Υ.Ε.Ν.).

Οριστικοποιήθηκε το κείμενο των τεχνικών προδιαγραφών και της διακήρυξης (προς δημοσίευση).

γ) Προμήθειες υλικού ΟΣΕ, ΗΛΠΑΠ, ΗΣΑΠ, ΕΘΕΛ (Υπουργείο Μεταφορών)

Έγιναν οι πρώτες συνεδριάσεις

Στο Υπουργικό Συμβούλιο της 11/4 θα υπογραφεί Π.Υ.Σ. για τη σύσταση επιτροπής του άρθρου 3 για το πληροφοριακό σύστημα του ΙΚΑ.

Οι επιτροπές αυτές μπορούν να αποφασίσουν και τη σύναψη προγραμματικών συμφωνιών, όπου αυτό επιτρέπεται.

Σχόλια - προτάσεις

1. Ο ν. περί κρατικών προμηθειών του 1995 εφαρμόζεται ομαλά, με καθυστερήσεις οφειλόμενες στη μη έγκαιρη υποβολή των τεχνικών προδιαγραφών εκ μέρους των ενδιαφερόμενων φορέων.

Οι φορείς καθυστερούν την αποστολή τεχνικών προδιαγραφών, για να υπονομεύσουν το σύστημα, μεταφέροντας απατηλά τις καθυστερήσεις στο τέως ΥΠΕΜ. Αρκετές φορές (θράσος ή αφέλεια) αποστέλλουν, αντί προδιαγραφών, prospectus εταιριών !! . Οι τεχνικές προδιαγραφές είναι

σημαντικότερο στοιχείο της όλης διαδικασίας, όπου η έλλειψη εποπτείας ικανής επιτρέπει τις συμπαιγνίες, τις ατασθαλίες, τις συναλλαγές.

2. Η επιτροπή Πολιτικής και Προγραμματισμού Προμηθειών (Ε.Π.Π.Π.), με θεσμικές εκπροσωπήσεις (θα μπορούσε να πλαισιωθεί και από εκπροσώπους κομμάτων !), πρέπει και μπορεί να αναβαθμισθεί ως προς τις αρμοδιότητές της. π.χ. παρακολούθηση και έλεγχος είτε δειγματοληπτικά - αιφνιδιαστικά -, είτε κατά τον χρόνο ένταξης προμήθειας στο πρόγραμμα κάποιων προμηθειών, όπου εικάζεται δυνατότητα καταστρατήγησης αρχών του ανταγωνισμού ή νομιμότητας διαδικασιών, ή σε "ύποπτες" προμήθειες να ελέγχει τις τεχνικές προδιαγραφές, με οριζόμενους εμπειρογνώμονες, ή πάλι δειγματοληπτικά, να ελέγχει παραλαβές που έγιναν, ποσοτικά και ποιοτικά. Οι παραλαβές είναι άλλο σημαντικό στοιχείο, όπου οι δυνατότητες ατασθαλιών είναι μεγάλες.

Η ίδια Επιτροπή, γνωμοδοτώντας για τη διαδικασία του διαγωνισμού της εντασσόμενης στο πρόγραμμα προμήθειας, να προκρίνει διαδικασίες (π.χ. κλειστός διαγωνισμός), που μπορούν να ευνοήσουν την εγχώρια παραγωγή.

3. Όλες οι προμήθειες άνω ορισμένου ποσού, αναπροσαρμοζόμενου, (π.χ. σήμερα 100 εκ. - ας προηγηθεί όμως έρευνα πόσες προμήθειες ξεπερνούν αυτό το αντικείμενο) να ελέγχονται από άποψη νομιμότητας, πριν την υπογραφή της σύμβασης από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

4. Η παραπομπή προμηθειών στις επιτροπές του άρθρου 3 να ενθαρρυνθεί. Σύντομα, οι επιτροπές αυτές θα εξοικειωθούν με τις διαδικασίες και θα αποκτήσουν κύρος.

5. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην έρευνα της αγοράς (π.χ. τα προσφερόμενα εδώ είδη ξένου οίκου, πόσο διατίθενται σε άλλες χώρες) και στην εξασφάλιση αληθούς ανταγωνισμού. Αναγκαία η μηχανογραφική παρακολούθηση, κυρίως σε προμήθειες λίγο - πολύ επαναλαμβανόμενες.

Πρόταση απόφασης για το Υπουργικό Συμβούλιο

Σύσταση ολιγομελούς ομάδας (Χρυσοχοϊδης, Βερελής, Παπαδημητρίου, Κοσμίδης - δύο χρόνια προήδρευα στην ΕΠΠΠ, συμμετείχα στη διαμόρφωση του ν. 2286/95, άλλος τις ;), που με βοήθεια ενδεχόμενα και τρίτων, να συντάξει μέσα στο Μάιο διατάξεις βελτιωτικές του νομικού πλαισίου, σύμφωνα με τις παραπάνω επισημάνσεις ή όποιες άλλες ακουστούν στη συνεδρίαση, που θα προστεθούν στο Ν/Σ για "τη δικαστική προστασία στις δημόσιες συμβάσεις"